

ARKEOLOGGRUPPEN AB RAPPORT 2015:54

ARKEOLOGISK FÖRUNDERSÖKNING I AVGRÄNSANDE SYFTE

Avgränsat i Skå och Sånga

RAÄ-nr Skå 92:1 och Sånga 10:1, Skå och Sånga socknar,
Ekerö kommun, Uppland

Ola Winter

ARKEOLOGGRUPPEN AB RAPPORT 2015:54

ARKEOLOGISK FÖRUNDERÖKNING I AVGRÄNSANDE SYFTE

Avgränsat i Skå och Sånga

RAÄ-nr Skå 92:1 och Sånga 10:1, Skå och Sånga socknar,
Ekerö kommun, Uppland

Ola Winter

Lst dnr 43111-16875-2015

ARKEOLOGGRUPPEN I ÖREBRO AB
Drottninggatan 11, 702 10 Örebro
Telefon 019-609 04 10

www.arkeologgruppen.se
arkeologgruppen@arkeologgruppen.se

© 2016 Arkeologgruppen AB

Arkeologgruppen rapport 2015:54

Författare Ola Winter

Grafisk form Nina Balknäs@Högtorps Diverse

Omslagsfoto Avgränsning av torplämningen RAÄ-nr Skå 92:1 pågår.
Foto av Arkeologgruppen AB.

Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriet Dnr R50223371_0001

Innehållsförteckning

Sammanfattning	5
Inledning	5
Bakgrund och kulturmiljö	5
Syfte och frågeställningar.....	5
Metod	10
Resultat	10
Utvärdering av resultaten i förhållande till undersökningsplanen	11
Tekniska och administrativa uppgifter.....	12
Bilagor	13

Bilaga 1. Schakttabell

Figur 1. Karta över Färingsö. Undersökningsområdet är markerat med svart cirkel.
Skala 1:250 000.

Sammanfattning

Arkeologgruppen AB har genomfört en arkeologisk förundersökning i avgränsande syfte inför Fortum distributions planerade schaktning för ny elkabel, från Sånga-Sundby på Färingsö till Lovön. Invid den planerade ledningssträckan finns två fornlämningar. En torplämning (RAÄ-nr Skå 92:1) och ett gravfält (RAÄ-nr Sånga 10:1). RAÄ-nr Skå 92:1 avgränsades i norr och RAÄ-nr Sånga 10:1 avgränsades i väster. Inga tecken på lämningar hittades som kunde beröras av det planerade kabelschaktet.

Inledning

Arkeologgruppen AB har genomfört en arkeologisk förundersökning i avgränsande syfte invid RAÄ-nr Skå 92:1 och RAÄ-nr Sånga 10:1. Detta inför Fortum distributions planerade elkabelschakt från Sånga-Sundby på Färingsö till Lovön. Förundersökningen genomfördes av Tomas Ekman och Agneta Flood den 6 oktober 2015. Beställare var Fortum Distribution och beslutande i ärendet var Länsstyrelsen i Stockholms län.

Bakgrund och kulturmiljö

Färingsö ligger i Ekerö kommun som består av flera stora mälaröar. Området har en historia som åtminstone sträcker sig tillbaka till järnåldern.

Färingsö hade redan på medeltiden ett kungligt slott och ön har haft fortsatt stark kunglig dominans vilket har gjort att ön inte har haft några större herrgårdar utan istället har dominerats av torpbebyggelser.

I närområdet kring Skå och Sånga, ligger ett flertal gravar och gravfält samt ett par runstenar. Inom en till två kilometers avstånd finns även Skå kyrka och Sånga kyrka som båda är ifrån 1100-talet.

Gravfältet raä-nr Sånga 10:1 ligger i norra delen av naturreservatet Djurgård som bland annat ska skydda ett rikt fågelliv.

Syfte och frågeställningar

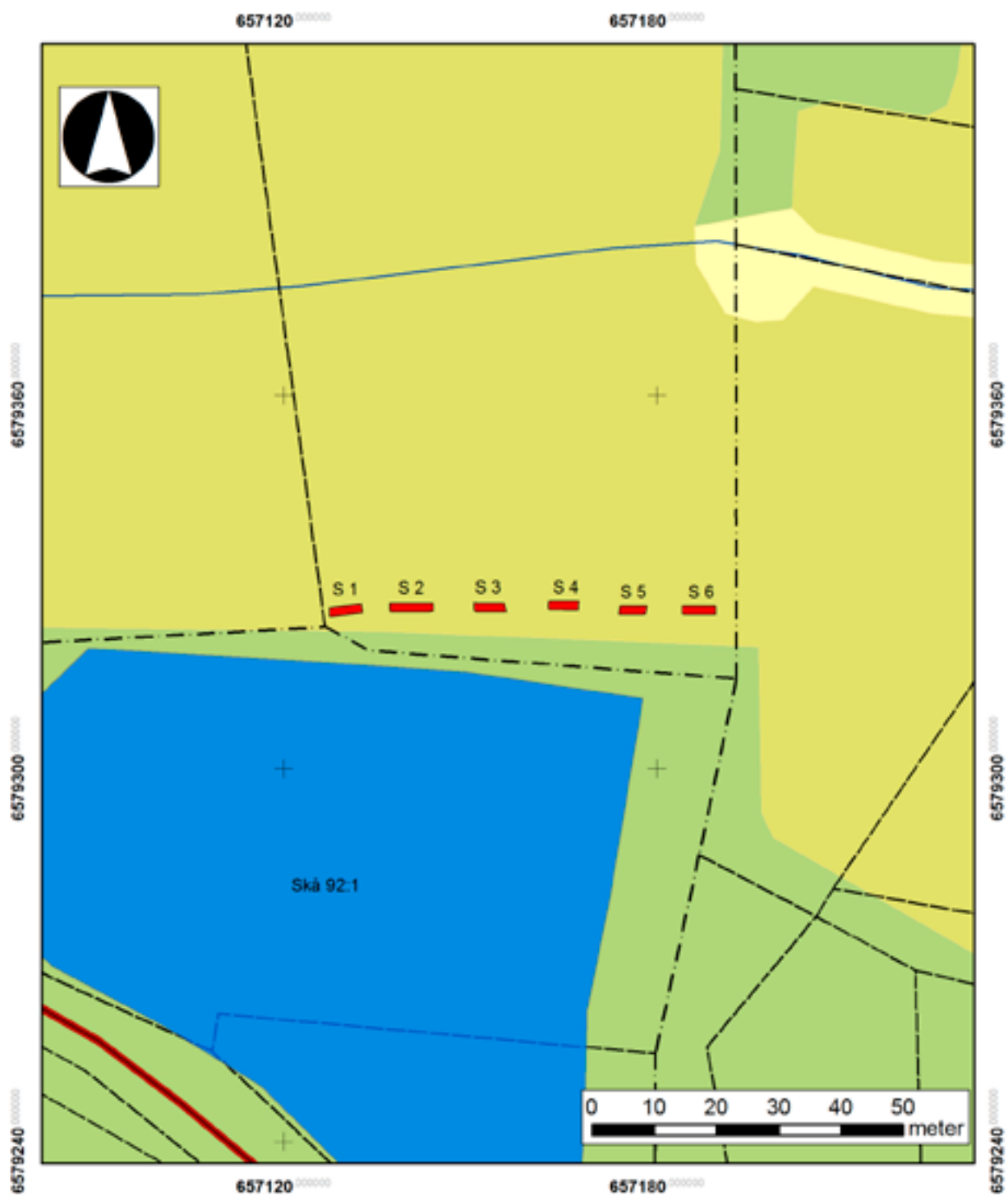
I enlighet med Länsstyrelsens förfrågningsunderlag var syftet med förundersökningen att fastställa fornlämningarnas utbredning samt att ge underlag för ärendets vidare prövning. Detta för att kunna undvika att fornlämning berörs av kommande markingrepp.

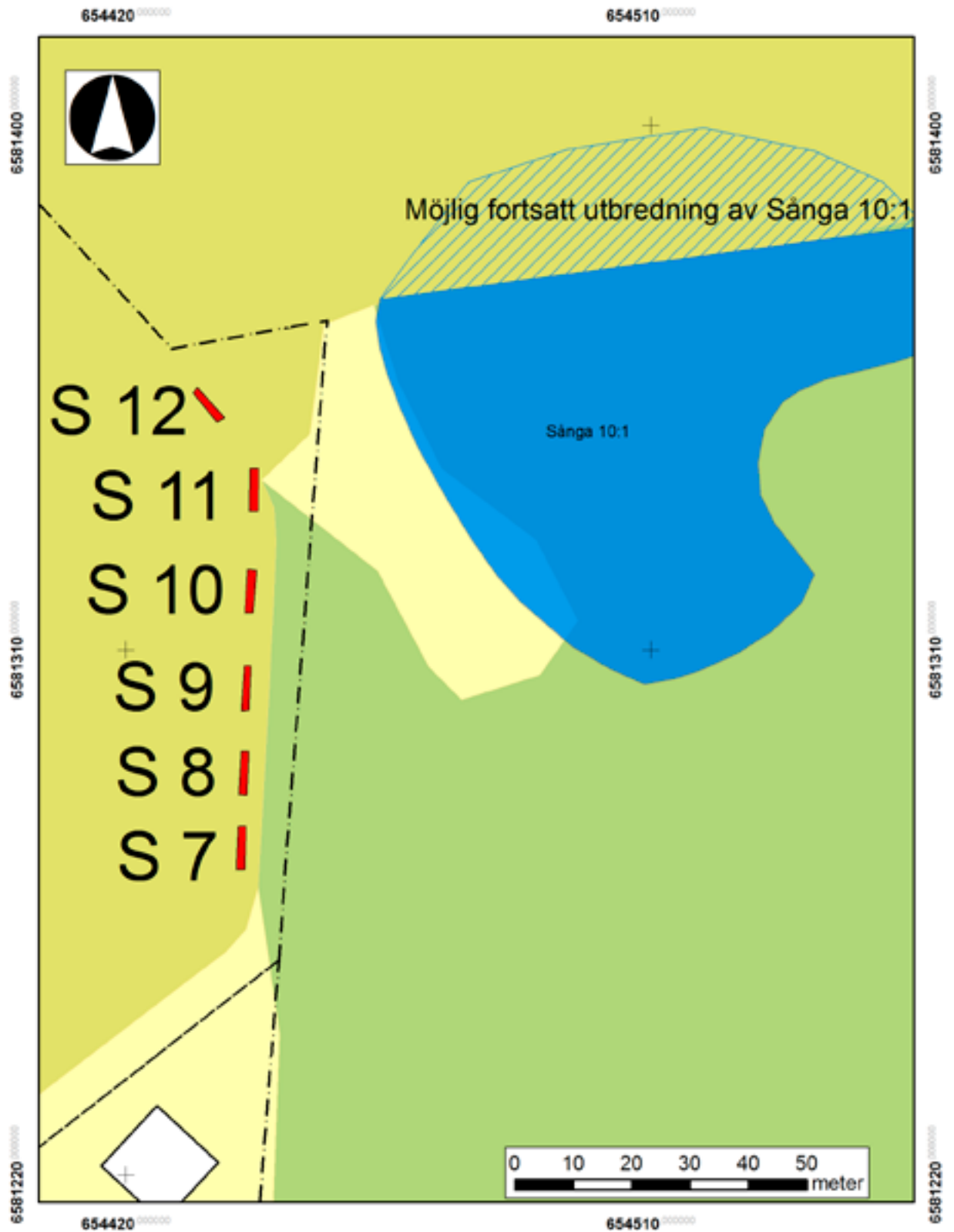
Figur 2. Karta över Skå närområde. Undersökningsområdet är markerat med röd fyrkant. Skala 1:5 000.

Figur 3. Karta över Sånge närområde. Undersökningsområdet är markerat med röd fyrkant. Skala 1:5 000.

Figur 4. Schaktplan vid Skå 92:1. Fornlämningsområdet är markerat med blått. Schakten är röda. Skala 1:1 000.

Figur 5. Schaktplan vid Sänga 10:1. Fornlämningsområdet är markerat med blått. Schakten är röda. Skala 1:1 000.

Figur 6. Traktor på väg till jobbet en tidig morgon. Foto av Arkeologgruppen AB.

Figur 7. Tomt schakt i ängsmark utanför RAÄ-nr Skå 92:1 (torplämning). Foto av Arkeologgruppen AB.

Metod

Torplämningen RAÄ-nr Skå 92:1 avgränsades mot norr ut i ängsmarken. Gravfältet RAÄ-nr Sånga 10:1 avgränsades mot väster ut i åkermarken. Båda fornlämningarna avgränsades med hjälp av sökschakt, cirka 4 till 7 meter långa och 1,4 meter breda. Schakten schaktades skiktvis ner till steril lera. Schakten mättes in med handhållen GPS.

Resultat

Schakt S1 till S6 (se tabell) drogs i väst-östlig riktning, några meter ut i ängsmarken, norr om RAÄ-nr Skå 92:1. Syftet var att se om några spår av torplämningen (Skå 92:1) kunde hittas även här ute men schakten var helt utan äldre lämningar.

Schakt S7 till S11 (se tabell) drogs i ungefärlig nord-sydlig riktning, två till tre meter utanför naturreservatets västra gräns. Det sista schaktet (S12, se tabell) lades i nord-västlig riktning ut i åkermarken. Inte heller här hittades några lämningar i något av schakten. Därmed får RAÄ-nr Sånga 10:1 anses avgränsad i väst. I norr observerades dock att höjdryggen som gravfältet ligger på, fortsätter cirka tjugo meter ut i åkern. Rikligt med sten observerades också nära åkerkanten. Detta tyder på att gravfältet har sträckt sig norrut med fler gravar där. Dessa är sannolikt sönderplöjda nu, men området bör bevakas. Detta påverkar dock inte det nu aktuella kabelschaktet.

Utvärdering av resultaten i förhållande till undersökningsplanen

Syftet med undersökningen var att avgränsa fornlämningarna mot det planerade kabelschaktet. Då sökschakten visade sig vara tomma, får avgränsningen mot det planerade kabelschaktet anses vara avklarad. Resultatet blev att kabelschaktet inte kommer påverka dessa fornlämningar.

Tekniska och administrativa uppgifter

Landskap	Uppland
Län	Stockholm
Kommun	Ekerö
Socken	Skå och Sånga
Fastighet	Troxhammar 8:3 och Socknarby 2:8.
Fornlämningsnummer	—

Projektleddning Tomas Ekman
Agneta Flood

Personal Tomas Ekman
Agneta Flood
Ola Winter

Undersökningstid 2015-10-06

Exploateringsyta 98 m²

Undersökt yta 98 m², 72 löpmeter

Koordinater Ekonomiska kartan, blad 10I 6b

Koordinatsystem SWEREF 99 TM

Höjdsystem RH 2000

Länsstyrelsens diarienummer

43111-16875-2015

Arkeologgruppens projektnummer

2015_32

Arkiv

Arkivmaterial förvaras tillsvidare hos Arkeologgruppen AB.

Digitalt arkiv

Digitala data förvaras tillsvidare hos Arkeologgruppen AB.

Fynd

Inga fynd omhändertogs.

Bilagor

Bilaga 1. Schakttabell

SAMTLIGA SCHAKT GRÄVDES MED EN SKOPBREDD OM 1,4 METER.

Schaktnr	Längd/m	Djup/m	Beskrivning	Anläggningar
1 (Skå)	4	0,4-0,5	Vegetationslager 0,2 meter. Därefter postglacial lera.	-
2 (Skå)	7	0,4-0,5	Vegetationslager 0,2 meter. Därefter postglacial lera.	Täckdike
3 (Skå)	5	0,4-0,5	Vegetationslager 0,2 meter. Därefter postglacial lera. Mycket rötter.	-
4 (Skå)	5	0,4-0,5	Vegetationslager 0,2 meter. Därefter postglacial lera. Mycket rötter.	-
5 (Skå)	4	0,4-0,5	Vegetationslager 0,2 meter. Därefter postglacial lera. Mycket rötter.	-
6 (Skå)	5	0,4-0,5	Vegetationslager 0,2 meter. Därefter postglacial lera. Mycket rötter.	-
7 (Sånga)	7	0,6-0,8	Ca 0,4 meter ploglager. Därefter postglacial lera.	-
8 (Sånga)	7	0,6-0,8	Ca 0,4 meter ploglager. Därefter postglacial lera.	-
9 (Sånga)	7	0,6-0,8	Ca 0,4 meter ploglager. Därefter postglacial lera.	-
10 (Sånga)	7	0,6-0,8	Ca 0,4 meter ploglager. Därefter postglacial lera.	-
11 (Sånga)	7	0,6-0,8	Ca 0,4 meter ploglager. Därefter postglacial lera.	-
12 (Sånga)	6	0,6-0,8	Ca 0,4 meter ploglager. Därefter postglacial lera.	-

